

Centralizētais eksāmens par vispārējās vidējās izglītības apguvi

LATVIJAS UN PASAULES VĒSTURE

KODS

													V	E	S
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	---	---

1. daļa

Iepazīsties ar norādījumiem!

Darba lapās un atbilžu lapā ieraksti kodu, kuru tu saņēmi, ienākot eksāmena telpā!

Eksāmenā veicamo uzdevumu skaits, iegūstamo punktu skaits un paredzētais izpildes laiks:

Daļa	Uzdevumu skaits	Punktu skaits	Laiks
1. daļa	9	50	40 min
2. daļa	10	50	90 min
3. daļa	1	24	70 min

Darbu veic ar tumši zilu vai melnu pildspalvu!

Eksāmena norises laikā eksāmena vadītājs skaidrojumus par uzdevumiem nesniedz.

1. daļa

Pēc 1. daļas uzdevumu izpildes atbildes uzmanīgi ieraksti atbilžu lapā!

2. daļa

Iepazīsties ar uzdevumiem, izlasi dotos tekstus un atbildes ieraksti darba lapā!

3. daļa

Izvēlies vienu no četriem piedāvātajiem tematiem, izpildi prasīto un uzraksti strukturētu argumentētu pārspringumu!

Raksti salasāmi!

1. uzdevums (5 punkti).

Atrodi norādītajam laikam atbilstošo Latvijas vēstures notikumu un ieraksti tabulā pareizās atbildes burtu! (Notikumu ir vairāk.)

Gads	Burts	Latvijas vēstures notikums
1 1237		A pirmā latviešu valodā drukātā grāmata
2 1525		B Krievijas cara Pētera I karaspēks ieņem Rīgu
3 1873		C nodibināta Latvijas Universitāte
4 1919		D „Baltijas ceļš”
5 1989		E Zobenbrāļu ordenis tiek pievienots Vācu ordenim, veidojot tā atzaru – Livonijas ordeni
		F Ķeguma HES celtniecības sākums
		G pirmie Vispārējie latviešu dziesmu svētki

2. uzdevums (5 punkti).

Atrodi norādītajam laikam atbilstošo Eiropas, pasaules vēstures notikumu un ieraksti tabulā pareizās atbildes burtu! (Notikumu ir vairāk.)

Gads	Burts	Eiropas, pasaules vēstures notikums
1 313		A Konstantinopoli iekaro turki
2 1453		B Tiesību deklarācija – parlamenta varas nostiprināšanās Anglijā
3 1689		C Konstantīna I edikts par kristietības līdztiesību Romas impērijā
4 1920		D Tautu Savienības izveidošana
5 1968		E Māršala plāna pieņemšana
		F Vilhelms I iekaro Angliju
		G Prāgas pavasaris

3. uzdevums (5 punkti).

Atrodi, kurš pasaules vēstures notikums (process) ietekmējis vēstures notikumu (procesu) Latvijā, un ieraksti tabulā pareizās atbildes burtu! (Latvijas vēstures notikumu ir vairāk.)

Pasaule vēstures notikums (process)	Burts	Latvijas vēstures notikums (process)
1 Krusta kari		A Latvijas Republika zaudē suverenitāti
2 Trešā Polijas dalīšana		B Latvijas Republikas proklamēšana
3 Pirmais pasaules karš		C Tautas frontes dibināšana
4 Molotova–Ribentropa pakts		D Pirmo iedzīvotāju ienākšana Latvijas teritorijā
5 M. Gorbačova politika		E Kurzemes hercogiste tiek pievienota Krievijas impērijai
		F Latvijas uzņemšana Eiropas Savienībā
		G Rīgas dibināšana

4. uzdevums (5 punkti).

Atrodi katram vēstures notikumam atbilstošās sekas un ieraksti pareizās atbildes burtu! (Atbilžu ir vairāk.)

Vēstures notikums (process)	Burts	Sekas/rezultāts
1 Zelta bullas pieņemšana		A Humānisma ideju strauja izplatība
2 Nantes edikta pieņemšana		B Industriālā revolūcija
3 Altmarkas pamiers		C Domestikācija
4 Iespiedpreses izgudrošana		D Vidzeme un Rīga nonāk Zviedrijas pakļautībā
5 Dž. Vata tvaika mašīnas izgudrošana		E Dzimtbūšanas atcelšana Latgalē
		F Laicīgās varas un sadrumstalotības nostiprināšanās Vācu svētās Romas impērijā
		G Ticības karu beigas Francijā

5. uzdevums (5 punkti).

Atrodi skaidrojumam atbilstošo jēdzienu un ieraksti tabulā pareizās atbildes burtu! (Jēdzienu ir vairāk.)

Skaidrojums	Burts	Jēdziens
1 Ražošanas uzņēmums, kur pastāv darba dalīšana, bet darbs tiek veikts ar rokām		A deportācija
2 Piespiedu izsūtīšana		B manufaktūra
3 Bruņots konflikts vienas valsts iedzīvotāju starpā		C indulgence
4 Dokuments, kas apliecina pilnīgu vai daļēju atbrīvošanu no grēkiem		D disidents
5 Cilvēks, kas neatzīst valsts politisko sistēmu un kuram ir citādi uzskati nekā vairākumam		E pasaules karš
		F cunfte
		G pilsoņu karš

6. uzdevums (6 punkti).**Rūpīgi izlasi tekstu!**

Sākot ar 8. gs.p.m.ē. Senajā Grieķijā veidojās specifiskas pilsētvalstis, kuras grieķi sauca par **1**. Ap 6. gs.p.m.ē. vairāku reformu rezultātā Atēnās veidojās jauna sabiedrības pārvaldes forma – **2**. Visas valsts lietas izlēma balsojot **3**. Tiesības balsot **3** bija tikai brīvajiem **4**. **4** ļoti lepojās ar savu **1**, viens no viņu dzīves mērķiem bija rūpēties par tās drošību un uzplaukumu. Galvenais dzīves centrs pilsētā bija **5**, kur cilvēki satikās, tajā notika gan tirdzniecība, gan **3**. Pret ienācējiem no citām zemēm, kuri nerunāja grieķu valodā, izturējās neiecietīgi un tos dēvēja par **6**.

Kuriem burtiem jābūt ciparu 1, 2, 3, 4, 5, 6 vietā? Izvēlies pareizo atbildi!

1 A polisa B civilizācija C pilskalns D kasta	2 A liberālisms B autokrātija C demokrātija D utopija	3 A saeima B parlaments C kongress D tautas sapulce
4 A aristokrāts B pilsonis C iedzīvotājs D arhonts	5 A forums B amfiteātris C agora D rātslaukums	6 A huņņi B romieši C kolonisti D barbari

7. uzdevums (5 punkti).**Izlasi un atrodi aprakstītajam neatbilstošo vārdu! Apvelc izvēlēto burtu!**

1 15. gs. Livonijā ietilpa

A Tērbatas bīskapija

B Rīgas arhibīskapija

C Sāmsalās-Vītkas bīskapija

D Somu zemes

2 19. gs. emancipācijas galvenie virzieni bija

A sieviešu emancipācija

B politiskā emancipācija

C bērnu emancipācija

D ebreju emancipācija

3 Pirmā pasaules kara rezultāts bija

A Eiropā beidza pastāvēt impērijas

B veidojās jaunas valstis

C V. Vilsona 14 punkti

D izveidojās Vīnes sistēma

4 Otrā pasaules kara laikā sabiedrotās valstis bija

A PSRS

B Japāna

C Lielbritānija

D ASV

5 PSRS sabrukuma cēloņi bija

A M. Gorbačova politika (perestroika)

B PSRS bruņošanās politika

C strauja ekonomiskā attīstība

D valsts ekonomiskās problēmas

8. uzdevums (5 punkti).**Izlasi vēstures avotu pārstāstus un atrodi katra jautājuma pareizās atbildes burtu!**

1 Kurai Seno laiku kultūrai pieder mīta fragments?

Ozīrisa dzimšanas laikā visā pasaulē bija dzirdamas balsis, kas vēstīja: „Šīs zemes valdnieks ir piedzimis.” Ozīriss kļuva par valdnieku un kopā ar savu sievu Izīdu gudri pārvaldīja valsti. Ozīrisam bija tikai viens ienaidnieks – skaudīgais brālis Sets, kas viņu nogalināja.

A šumeri

B indieši

C ēģiptieši

D ebreji

2 Kāds process aprakstīts fragmentā no Egila sāgas?

Pavasārī Torolfs un Egils sagatavoja lielu kara laivu, sadabūja vīrus un vasarā devās austrumu ceļos, kur tie siroja, ieguva bagātīgus laupījumus un izcīnīja daudzās cīņas.

A Trīsdesmitgadu karš

B Simts gadu karš

C Amerikas iekarošana

D vikingu iekarojumi

3 Kāds notikums aprakstīts M. Mičelas romāna „Vējiem līdzi” fragmentā?

Dienvīdi reiba no sajūsmas un satraukuma. Visi domāja, ka karš beigsies ar vienu kauju. Visi jaunie vīrieši steidzās uz pulku, lai nenokavētu lielo notikumu, sēdās zirgā un jāja uz Virdžīniju sakaut jeņķus.

A pilsoņu karš Anglijā

B britu koloniju Neatkarības karš

C pilsoņu karš ASV

D Pirmais pasaules karš

4 No kāda dokumenta ir šis fragments?

Krievija bez ierunām atzīst Latvijas valsts neatkarību, patstāvību un suverenitāti un labprātīgi un uz mūžīgiem laikiem atsakās no visām suverēnajām tiesībām, kuras piederēja Krievijai attiecībā uz Latvijas tautu un zemi. No agrākās piederības Krievijai Latvijas tautai un zemei neizceļas nekādas saistības attiecībā uz Krieviju.

A 1920. gada 11. augusta miera līgums starp Latviju un Padomju Krieviju

B 1939. gada 5. oktobra Savstarpējās palīdzības pakts starp Latviju un PSRS

C 1940. gada 5. augusta PSRS AP lēmums par Latvijas teritoriju

D 1991. gada 24. augustā Krievijas Federācija atzīst Latvijas Republikas neatkarību

5 Kāds notikums aprakstīts preses ziņojuma fragmentā?

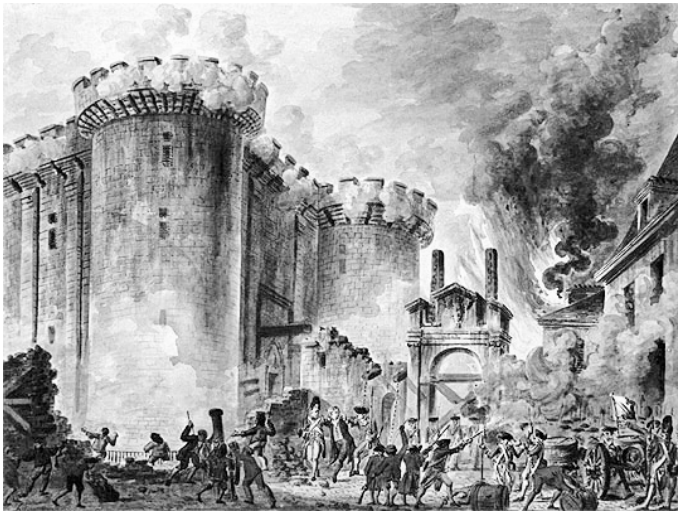
Kopīgos zaudējumus nav iespējams precīzi aprēķināt, jo pastāv liels skaits tirgu un tūkstošiem vērtspapīru, kas nav reģistrēti nevienā biržā. Visu finanšu kvartālu (Volstrītu) pārņēma bezcerīgs juceklis un uztraukums. Šausmu pārņemtie biržu spekulanti sekoja tirgus darbībām, saņemot skopus ziņojumus no teletaipa, kas cenas no fondu biržas izdrukāja ar desmit minūšu intervālu.

A pirmās bankas dibināšana ASV

B Pasaules ekonomiskās krīzes sākums („melnā ceturtdiena”)

C uzbrukums Pasaules tirdzniecības centra dvīņu torņiem

D Īpašuma atsavināšana Padomju Krievijā

9. uzdevums (9 punkti).**Aplūko attēlus! Izvēlies pareizās atbildes burtu un apvelc to!**

1 Kā sauc cietoksni, ko tauta ieņēma un nopostīja 1789. gadā?

- A Malborka
- B Kartāga
- C Bābele
- D Bastīlija

2 Ar kādu notikumu tas saistīts?

- A Franču revolūcija
- B Amerikas neatkarības karš
- C industriālā revolūcija
- D slavenā revolūcija Anglijā

3 Kuram vēstures periodam atbilst manuskripta ilustrācija?

- A senie laiki
- B viduslaiki
- C jaunie laiki
- D jaunākie laiki

4 Kāda šim vēstures periodam raksturīga parādība atainota ilustrācijā?

- A baznīcas uzbūve
- B agrārā reforma
- C militārā reforma
- D kārtu sistēma

5 Kāda procesa propagandai veltīts plakāts?

- A nacionālisms
- B internacionālisms
- C separātisms
- D rasisms

Uzmanību! 9. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

9. uzdevuma turpinājums

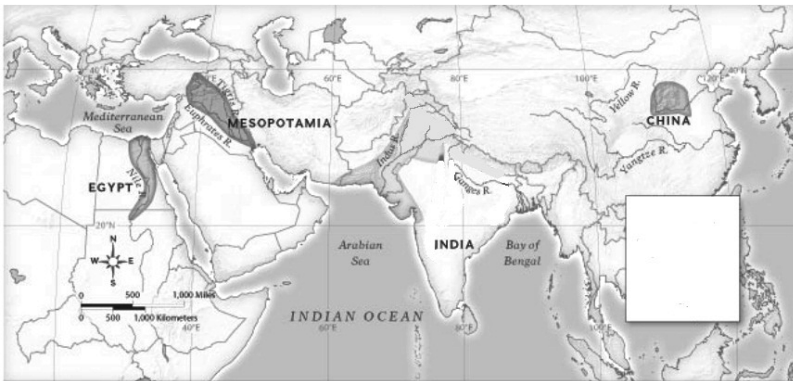

6 Kuru divu valstu simboli attēloti plakātā?

- A PSRS, Vācija
- B ASV, Irāka
- C Vjetnama, ASV
- D ASV, PSRS

7 Par kādu vēstures notikumu vēsta plakāts?

- A Otrais pasaules karš
- B Aukstais karš
- C Angļu–būru karš
- D Irākas karš

8 Kāds process attēlots kartoshēmā?

- A globalizācija
- B lielā tautu staigāšana
- C helēnisma izplatīšanās
- D pirmo civilizāciju izveidošanās

9 Kuram ekoloģiski ģeogrāfiskās vides tipam atbilst kartoshēmā iezīmētās teritorijas?

- A piejūras
- B pārplūstošo upju
- C augstkalnu
- D tuksnešu

5. Analizē avotus B, C, J un izpildi prasīto! (8 punkti)**5.1.** Uzraksti, kāds bija 1956. g. LKP CK lēmuma (avots B) mērķis! (1 punkts)

5.1. _____

5.2. Uzraksti cēloni, kas veicināja šāda lēmuma pieņemšanu! (1 punkts)

5.2. _____

5.3. Uzraksti, kāds bija 1959. g. LKP CK lēmuma (avots C) mērķis! (1 punkts)

5.3. _____

5.4. Uzraksti cēloni, kas veicināja šāda lēmuma pieņemšanu! (1 punkts)

5.4. _____

5.5. Uzraksti, ar kādiem vārdiem (ideoloģiskām frāzēm) padomju laikā pamatoja jebkuru oficiālu lēmumu, rīcību! Izskaidro, kāpēc šīs frāzes lietoja! (4 punkti)

Frāze	Skaidrojums

5.5. _____

Kopā par
5. uzd.:
_____**6. Izmantojot avotus D, E, J un savas zināšanas, izpildi prasīto! (6 punkti)****6.1.** Izpēti avotu D, uzraksti divus secinājumus par izmaiņām iedzīvotāju nacionālajā sastāvā un izskaidro to cēloni! (3 punkti)

Secinājumi

- _____
- _____

Cēlonis _____

6.1. _____

6.2. Izpēti avotu E, uzraksti divus secinājumus par Latvijas iedzīvotāju dažādo tautību valodu zināšanām un izskaidro to cēloni! (3 punkti)

Secinājumi

- _____
- _____

Cēlonis _____

6.2. _____

Kopā par
6. uzd.:

7. Izmantojot avotus C, I un savas zināšanas, izpildi prasīto! (4 punkti)

7.1. Uzraksti vienu oficiālu un vienu sadzīvisku argumentu, ar ko padomju okupācijas gados tika pamatota latviešu valodas nezināšana! (2 punkti)

Oficiālais arguments _____

Sadzīviskais arguments _____

7.1. _____

7.2. Kādas padomju varas politikas izpausmes atklāj laikabiedra atmiņas? (2 punkti)

7.2. _____

Kopā par
7. uzd.:
_____**8. Izmantojot avotus F, G, H, analizē Jāņu (Līgo) svinēšanas tradīciju padomju gados!**

(12 punkti)

8.1. Uzraksti divus vizuālus vai vārdiskus apzīmējumus, ko padomju vara izmantoja 1950. gadā (avots F)! Kā tie raksturo padomju varas attieksmi pret Jāņiem 1950. gadā? (3 punkti)

8.1. _____

8.2. Uzraksti divus vizuālus vai vārdiskus apzīmējumus, ko padomju vara izmantoja 20. gs. 50. gadu beigās (avots G)! Kā tie raksturo padomju varas attieksmi pret Jāņiem 20. gs. 50. gadu beigās? (3 punkti)

8.2. _____

8.3. Kas mainījās varas attieksmē pret Jāņu svinēšanu 20. gs. 60. gadu sākumā (avots H)? Uzraksti divus argumentus, ar ko pamatoja šādu attieksmi! (3 punkti)

8.3. _____

Uzmanību! 8. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

8. uzdevuma turpinājums

8.4. Izmantojot savas zināšanas, uzraksti cēloņus, kas noteica valsts varas atšķirīgo attieksmi pret Jāņiem jeb Līgo 20. gs. 50. un 60. gados! (3 punkti)

- Piecdesmito gadu sākums

- Piecdesmito gadu beigas

- Sešdesmito gadu sākums

8.4. _____

Kopā par
8. uzd.:

9. Izmantojot avotus, paskaidro, kāda bija nacionālkomunistu attieksme pret nacionālo jautājumu un kāda pret komunismu! Aizpildi tabulu! (4 punkti)

	Skaidrojums
Attieksme pret komunismu	<ul style="list-style-type: none"> • •
Attieksme pret nacionālo jautājumu	<ul style="list-style-type: none"> • •

9. _____

10. Kā, tavuprāt, var vērtēt nacionālkomunistu darbību, raugoties no dažādām pozīcijām? Pamato savu viedokli! (6 punkti)

10.1. No 50. gadu otrajā pusē emigrācijā dzīvojoša latvieša pozīcijām. (2 punkti)

10.1. _____

10.2. No Latvijas PSR 50. gadu otrajā pusē dzīvojoša latvieša pozīcijām. (2 punkti)

10.2. _____

10.3. Kā tu vērtē nacionālkomunistu darbību? Pamato savu viedokli! (2 punkti)

10.3. _____

Kopā par
10. uzd.:

Kopā par
2. daļu:

Rūpīgi iepazīsties ar uzdevumiem skolēna darba lapā un informācijas avotiem tekstu lapā! Izpildi prasīto! Ja nepieciešams, veic atzīmes tekstu lapā!

Avots A

Mūsdienu vēsturnieka komentārs

Pēc Padomju Savienības (PSRS) vadītāja Josifa Staļina nāves 1953. gadā komunistiskā totalitārisma žņaugi PSRS sāka atslābt. Pie varas nāca Ņikita Hruščovs, kurš nosodīja Staļina personības kultu un diktatoriskās valsts pārvaldes metodes. Pārmaiņas sasniedza arī Latviju – no izsūtījuma ļāva atgriezties deportētajiem, tika atbrīvoti Staļina valdīšanas laika politieslodzītie, tika daļēji reabilitēts agrāk aizliegtais latviešu kultūras mantojums, lielāku radošo brīvību ieguva inteligence. Lielākas brīvības apstākļos sāka izpausties daudzu pie varas esošo latviešu komunistu neapmierinātība ar viņiem atvēlēto niecīgo lomu Latvijas saimnieciskās un kulturālās dzīves vadīšanā. Sevišķas raizes latviešu komunistos raisīja Maskavas valdības uzspiestā Latvijas industrializācijas politika, kas bija saistīta ar darbaspēka masveida migrāciju no citām PSRS republikām, un pieaugošā Latvijas rusifikācija. Latvijas Komunistiskās partijas (LKP) vadībā un valdībā izveidojās neoficiāls strāvojums (valdības vadītāja vietnieks E. Berklavs, lauksaimniecības ministrs A. Ņikonovs, kultūras ministrs V. Kalpiņš, ekonomists P. Dzērve u. c.), kas iestājās par Latvijas vietējo komunistu lielāku teikšanu savā republikā. Latviski noskaņotos Latvijas PSR vadītājus vēsturnieki vēlāk nodēvēja par nacionālkomunistiem. Tomēr staļiniski un šovinizistiski noskaņotajiem LKP biedriem, kuru priekšgalā atradās Arvīds Pelše, izdevās gūt virsroku. 1959. gada jūnijā, kad Rīgā viesojās PSRS vadītājs Ņ. Hruščovs, A. Pelše un citi šovinisti sūdzējās viņam par dažādiem kaitnieciskiem nodarījumiem, ko veicot vietēji nacionālistiski noskaņotie Latvijas PSR vadītāji. Nacionālkomunisti tika atstādināti no amatiem, daudzus represēja, izsūtot no Latvijas uz citām PSRS republikām. E. Berklavs pēc atgriešanās no izsūtījuma 1971. gadā sacerēja un organizēja „17 latviešu komunistu vēstules” izsūtīšanu un publicēšanu pasaules plašsaziņas līdzekļos.

Avots B

No Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas biroja lēmuma par latviešu un krievu valodas mācīšanos, 1956. gada 6. decembrī

Daudzos Latvijas uzņēmumos, kā arī kolhozos, sovhozos [...] masu politiskie, kultūras un izglītojošie pasākumi obligāti tiek veikti tikai krievu valodā. Uzņēmumu [...] pavēles, visāda veida paziņojumi tiek rakstīti tikai krievu valodā, neņemot vērā strādājošo nacionālo sastāvu. Republikas pilsētās [...] dažu ielu nosaukumi, [...] izkārtnes ir uzrakstītas tikai krievu valodā. [...] Visi šie fakti izsauc latviešu tautības darbaļaužu neapmierinātību un dod iemeslu buržuāziskajiem nacionālistiem kurināt nacionālās nesaskaņas starp latviešu un krievu iedzīvotājiem. [...]

(Ņemot vērā iepriekšteikto) Latvijas KP CK birojs nolemj:

Nosodīt lēmumā minētos ļeņiniskās nacionālās politikas principu pārkāpumus kā politiski kaitīgus, kas lej ūdeni uz mums naidīgo buržuāziski nacionālistisko elementu dzirnavām un veicina nacionālo nesaskaņu uzkurināšanu starp latviešiem un krieviem. [...] Uzdot Latvijas PSR Izglītības ministrijai līdz 1957. gada 1. janvārim izstrādāt mācību plānu un programmu latviešu un krievu valodas mācīšanās kursiem un pulciņiem. [...] Pieprasīt no tiem partijas, padomju, arodbiedrību, komjaunatnes un saimnieciskajiem darbiniekiem, kuri nepārvalda latviešu vai krievu valodu, apgūt sarunu valodu divu gadu laikā.

(Latvijas Vēstures arhīvs – 101.f., 19.apr., 29.l., 3., 4., 5., 6. lp. Tulkojums no krievu valodas.)

Avots C**No Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās komitejas VII slēgtā plēnuma lēmuma „Par nopietniem trūkumiem un kļūdām darbā ar kadriem un nacionālās politikas praksē republikā”, 1959. gada 7.–8. jūlijā***Pilnīgi slepeni*

[..] Republikā (Latvijas PSR) tika rupji pārkāpti Ļeņina norādījumi par to, ka darbiniekiem nedrīkst uzspiest valodas mācīšanos, ka šeit jāievēro stingra brīvprātība. Tā 1956. gada novembrī [..] pēc toreizējā partijas pilsētas komitejas pirmā sekretāra biedra E. Berklava neatlaidīgās prasības pieņēma lēmumu, ka divos gados obligāti jāiemācās latviešu un krievu valoda. Saskaņā ar šo lēmumu uzņēmumu, organizāciju un iestāžu vadītājiem pēc diviem gadiem bija jāizskata jautājums par turpmāko iespēju izmantot darbā personas, kas neprot latviešu valodu. Tas radīja nevienādu stāvokli dažādu tautību darbiniekiem, jo vairums Rīgā dzīvojošo latviešu jau sen prot krievu valodu, bet darbiniekiem, kas atbraukuši uz Latviju no citām republikām, vajadzēja no jauna mācīties otru valodu. [..] lēmuma īstais nolūks bija izspiest citu tautību kadrus, aizbaidinoties ar to, ka viņi neprot latviešu valodu.

(Ņemot vērā iepriekšteikto) Latvijas Kompartijas CK plēnums nolemj:

[..] Atcelt Latvijas KP CK biroja 1956. gada 6. decembra lēmumu „Par latviešu un krievu valodas mācīšanos vadošajiem kadriem” kā nepareizu. Izskaidrot partijas rajonu un pilsētu komitejām, kā arī partijas pirmorganizācijām, ka latviešu un krievu valodas mācīšana jāorganizē saskaņā ar Ļeņina norādījumiem uz stingras brīvprātības pamatiem, nekādā gadījumā nepieļaujot administrēšanu un piespiešanu. [..]

Latvijas KP CK sekretārs J. Kalnbērziņš

(Latvijas Vēstures arhīvs, PA–101.f., 22.apr., 10a.l., 16., 18., 19., 26., 30.lp. Tulkojums no krievu valodas)

Avots D**Fragmenti no Latvijas PSR Centrālās statistikas pārvaldes ziņojuma par 1979. gada Vissavienības (PSRS) tautas skaitīšanas rezultātiem**

	Tūkstoši cilvēku			Procentos pret visiem iedzīvotājiem		
	1959	1970	1979	1959	1970	1979
Visi iedzīvotāji	2093,5	2364,1	2502,8	100	100	100
latvieši	1297,9	1341,8	1344,1	62,0	56,8	53,7
krievi	556,5	704,6	821,5	26,6	29,8	32,8
baltkrievi	61,6	94,9	111,5	2,9	4,0	4,5
ukraiņi	29,4	53,5	66,7	1,4	2,3	2,7
poļi	59,8	63,0	62,7	2,9	2,7	2,5
lietuvieši	32,4	40,6	37,8	1,5	1,7	1,5
ebreji	36,6	36,7	28,3	1,7	1,6	1,1
čigāni	4,3	5,4	6,1	0,2	0,2	0,2

(Latvijas Vēstures arhīvs, 277.f., 35. apr., 216.l., 8., 9. lp. Tulkojums no krievu valodas)

Avots E

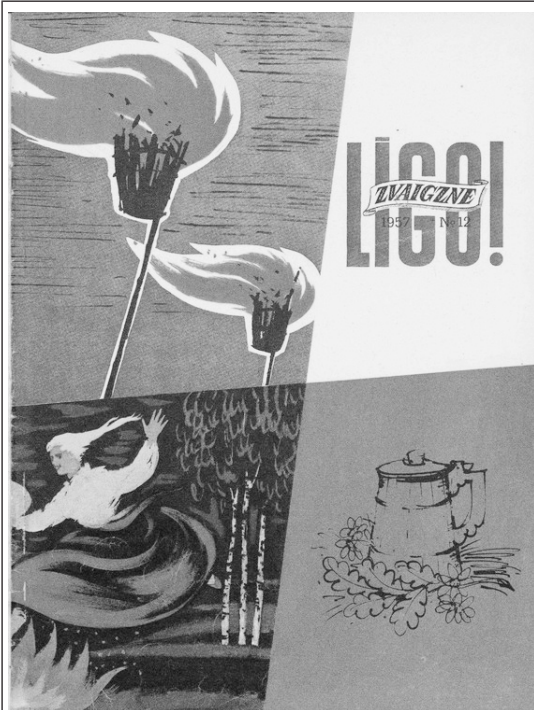
Tautība	1979. g.		1989. g.	
	pārvalda latviešu valodu (%)	pārvalda krievu valodu (%)	pārvalda latviešu valodu (%)	pārvalda krievu valodu (%)
Visi iedzīvotāji	62,9	76,8	62,4	81,6
latvieši	98,9	60,5	98,7	68,3
krievi	20,1	99,8	22,3	99,8
baltkrievi	14,7	93,3	18,0	94,5
ukraiņi	7,3	95,5	9,8	93,2
poļi	35,6	88,1	37,6	87,9
lietuvieši	57,6	46,9	64,0	47,9
ebreji	23,7	94,8	29,0	92,4
čigāni	58,9	34,6	62,5	33,4

Avots F**Latvijas PSR preses materiāli pirms Līgo, 1950. gads**

Jānīts tautu pulciņā,
 Draugu ziedi rociņā.
 No dzimtenes maliņām,
 Līgo, līgo!
 Sniedzam ziedus Staļinam,
 Līgo!

Staļinam mēs cīņās augām,
 Visu darba tautu draugam
 Dižajam! Staļinam,
 Līgo!

(Padomju tautas dziesma)

Avots G**Latvijas PSR preses materiāli pirms Līgo, 1957. un 1959. gads**

KĀ TOS JĀNUS SAGAIĀDĪJA, LĪGODAMI SAGAIĀDĪJA,
 KĀ TOS JĀNUS PAVADĪJA? LĪGODAMI PAVADĪJA.

Avots H**No LKP CK un Latvijas PSR Augstākās padomes un Ministru padomes laikraksta „Cīņa” oficiālā ievadraksta, 1961. gada 24. marts**

Daudz drošāk mums ir jāsaskata un jāatbalsta jaunās tradīcijas, kas veidojas padomju nāciju sadarbības procesā komunisma celtniecības periodā. (Komunistiskā) partija māca mūs rūpīgi vērtēt pagātnes mantojumu, izmantot visu to, kas ir progresīvs un veicina mūsu augšupeju. Tas, kas neatbilst šīm prasībām, nav mums vajadzīgs, tas jāatmet. Par novecojušu, laika garam neatbilstošu ieražu atzīstama Līgo svētku jeb Jāņu svinēšana. Laikmetā, kad padomju cilvēks liek pamatus dižajai komunisma celtnī, nepareizi un nelietderīgi būtu celt godā pagānu ieražas. [...] Jāveido un jāstiprina jaunās tradīcijas, lai ļaudis pilnīgi aizmirstu tos paradumus, kas saistīti ar māņticību, ar baznīcu.

Avots I**Laikabiedra atmiņas, pierakstītas 2003. gadā**

Līdz 1950. gadam ar vīru dzīvojam Penzā. Tajā gadā mans vīrs darbā padzirdēja, ka Baltijā (*Pribaltikā*) vajadzīgi elektriķi, solīja arī lielāku algu. Par Baltiju neko nezināju, taču manas māsas vīrs zināja stāstīt, ka Baltijā dzīvojot vācu valodā runājoši fašisti, kas ne pārāk ieredzot krievus. Viņš mūs mēģināja atturēt no pārcelšanās, bet mans vīrs bija stingri izlēmis. Atbraucām uz Baltiju, darbu vīram iedeva Jelgavā. Karā pilsēta bija pamatīgi nopostīta. Lai ko tagad runā, bet bez tādu „migrantu” kā mēs palīdzības to nekad nevarētu tik ātri atjaunot. [...] Sāku strādāt Juglā „Rīgas Audumā” un dabūju jaunu dzīvokli. Vairums ceļā strādājošo bija no Krievijas un Baltkrievijas, bija arī vietējie latvieši. Visumā kolektīvā satikām ļoti labi, savā starpā sarunājāmies krieviski, un problēmu mums nebija nekādu. [...] Latviešu valodu pati tā arī neiemācījos, darba bija daudz, un nebija, kad. Toreiz (padomju gados) likās, ka nevajadzēs, arī visi latvieši labprāt sarunājās krieviski. [...] Toreiz tas likās jocīgi – mācīties latviešu valodu.

Avots J**No „17 latviešu komunistu vēstules” komunistisko partiju vadītājiem ārpus PSRS, 1971. gads**

Cienījamie biedri!

Mēs, 17 Latvijas komunisti, griežamies pie Jums. Rakstām Jums tāpēc, ka neredzam citas iespējas ietekmēt rīcību un notikumus, kas nodara lielu ļaunumu komunistiskajai kustībai, marksismam-ļeņinismam, mums un citām mazajām tautām. [...] Lai Jūs mūs pareizi saprastu, atrodam par vajadzīgu sacīt dažus vārdus par sevi. Mēs esam komunisti. [...] Mēs gribam tikai labu sociālismam, marksismam-ļeņinismam un visai cilvēcei. Visi mēs esam dzimuši Latvijā, [...] izbaudījuši buržuāziskās iekārtas vainas. Cīņa par padomju varu, par sociālistisko iekārtu bija mūsu dzīves saturs un mērķis. [...] Ar tīru sirdsapziņu mēs darījām visu, kas bija mūsu spēkos, lai dzīvē īstenotu Marksa-Engelsa-Ļeņina mācību; bet, sirdīm sāpot, mēs redzējām, ka ar katru gadu vairāk un vairāk pie mums kropļo viņu idejas, ka ļeņinismu izmanto kā aizsegu lielkrievu šovinismam, ka vārdi pie mums atšķiras no darbiem. [...] Ar laiku mēs pārliecinājāmies, ka lielkrievu šovinisms ir rūpīgi izdomāts PSKP vadoņu kurss; PSRS mazo tautu piespiedu asimilācija ir paredzēta par vienu no tuvākās nākotnes un svarīgākajiem iekšpolitiskajiem uzdevumiem. [...] Jebkuru mēģinājumu iebilst [...] novērtē kā uzstāšanos pret partiju, pret ļeņinismu, un tādus drošminiekus ne tikai atceļ no visiem amatiem, bet viņiem atņem brīvību, viņus apcietina, iesloga nometnēs un cietumos necilvēcīgos apstākļos, izsūta, kādreiz viņi pat uz visiem laikiem pazūd.

**EKSĀMENS LATVIJAS UN PASAULES
VĒSTURĒ
12. KLASEI
2019
SKOLĒNA DARBA LAPA
3. daļa**

KODS

												V	E	S
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----------	----------	----------

Izvēlies vienu no tematiem un izpildi prasīto! (24 punkti)

- Analizē Reformācijas nozīmi Eiropas kultūrā!
- Analizē Eiropas vēstures notikumu ietekmi uz Latvijas teritorijas politiskās kartes izmaiņām jaunajos laikos!
- Analizē starptautisko situāciju Eiropā pēc Pirmā pasaules kara!
- Analizē pretošanās kustību padomju režīmam Latvijā pēc Otrā pasaules kara!

1. Uzraksti trīs vēstures jēdzienus, kas saistīti ar izvēlēto tematu, un izskaidro tos! (6 punkti)

Jēdziens	Jēdziena skaidrojums

2. Uzraksti četrus ar tematu saistītus vēstures faktus (vēstures notikumus), personības! Vienam no uzrakstītajiem vēstures faktiem uzraksti vienu tā cēloni un sekas! (6 punkti)

Fakti, personības

- _____
- _____
- _____
- _____

Fakts	
Cēlonis	Sekas

